

## **Voorstel Landelijke organisatie Forensische geneeskunde in oprichting tbv AB GGD Gelderland-Zuid 08/10/2026**

### Inleiding

Forensische Geneeskunde (FG) is een onmisbare overheidstaak voor onze maatschappij. Elke dag staan professionals klaar om objectief en onafhankelijk vast te stellen of iemand niet-natuurlijk is overleden en te onderzoeken of letsel is toegebracht door (huiselijk) geweld of een zedendelict. Dat doen zij 24 uur per dag, 7 dagen per week, voor nabestaanden, slachtoffers en verdachten. Forensische geneeskunde richt zich op het snijvlak van zorg en veiligheid binnen de publieke gezondheid. De huidige manier van organiseren staat onder druk. De uitvoering is versnipperd, de werkbelasting voor professionals is hoog, in sommige regio's komt 'code rood' voor en is er geen 24/7-beschikbaarheid van een forensisch geneeskundige. Daarnaast is het toekomstperspectief niet altijd duidelijk. Terwijl de maatschappelijke opgave juist groter wordt: meer complexe casuïstiek, meer behoefte aan zorgvuldige duiding en een groeiende rol voor preventie. Daarom stellen de GGD'en een andere aanpak voor: de krachten worden gebundeld en er wordt gebouwd aan één landelijke organisatie: de stichting Forensische Geneeskunde Nederland (FG NL), met behoud van regionale nabijheid en 24/7 beschikbaarheid. Zo wordt er gezorgd voor continuïteit, verhoging van de kwaliteit en wordt deze essentiële publieke taak duurzaam voor de toekomst geborgd.

### Maatschappelijke opgave wordt groter

Jaarlijks overlijden in Nederland duizenden mensen onverwacht, niet-natuurlijk of onder omstandigheden die maatschappelijke vragen oproepen. Ook worden jaarlijks duizenden Nederlanders het slachtoffer van (huiselijk) geweld en/of zedenzaken. Situaties waarbij onze forensisch artsen en verpleegkundigen onderzoek komen doen. Helaas neemt de inzet vanuit de onderliggende maatschappelijke problematiek - zoals suïcide, femicide, eerwraak, verwuring, openbare geweldpleging, zedenzaken, mensenhandel en vrouwelijke genitale verminking - alleen maar toe. Inwoners (nabestaanden, slachtoffers en ook verdachten) hebben recht op zorgvuldige en onafhankelijke medische duiding van doodsoorzaken en toegebrachte letsels. Dit is belangrijk voor henzelf. En het is belangrijk voor de objectieve waarheidsvinding. Zodat slachtoffers en verdachten rechtszekerheid en vertrouwen hebben in ons Nederlandse rechtstelsel. Daarnaast speelt Forensische geneeskunde een belangrijke rol in het beschermen van kwetsbare groepen binnen onze samenleving. Zo levert de Forensische geneeskunde een grote bijdrage aan de publieke gezondheid in de regio. Op basis van hun bevindingen kunnen zij (regionale) maatschappelijke trends signaleren en gericht adviseren over preventieve maatregelen.

### Continuïteit en kwaliteit

Deze maatschappelijke opgave vraagt om een organisatie die de continuïteit en kwaliteit van Forensische geneeskunde op de lange termijn kan waarborgen. Het voorstel is om de Forensische geneeskunde landelijk te organiseren, met behoud van regionale nabijheid. We bouwen daarbij nadrukkelijk verder op wat er al is ontwikkeld voor FG. De afgelopen jaren hebben GGD'en steeds intensiever samengewerkt, regionaal en landelijk, en zijn belangrijke stappen gezet in het verbeteren van beschikbaarheid, kwaliteit en (specifieke) expertise. Deze inspanningen hebben laten zien wat er mogelijk is. Tegelijkertijd maken ze ook duidelijk dat verdere bundeling nodig is om de continuïteit en kwaliteit op lange termijn echt te kunnen waarborgen. Het voorstel betreft een landelijke organisatie Forensische geneeskunde: FG NL. De GGD'en bouwen aan één landelijke organisatie, de stichting Forensische Geneeskunde Nederland (FG NL). Dit biedt kansen om de dienstverlening nog beter te maken. In de missie van de stichting Forensische Geneeskunde Nederland wordt de maatschappelijke waarde van Forensische geneeskunde centraal geteld, zonder winstoogmerk. De maatschappij en nabestaanden, slachtoffers en verdachten in het bijzonder, kunnen rekenen op dezelfde hoge kwaliteit en betrouwbare waarheidsvinding.

De stichting Forensische Geneeskunde Nederland wil zorgen voor continuïteit en 24/7-beschikbaarheid. Door kennis en informatie te bundelen wordt er meer inzicht verkregen in patronen van sterfte en geweld. Die inzichten worden actief gebruikt om in te zetten op preventie. Er wordt gewerkt aan een aantal samenhangende doelen en er wordt gezorgd voor een duurzaam toekomstperspectief voor het vak en de FG-professionals, door het werk beter te organiseren en het draagvlak bij opdrachtgevers te versterken. Ook wil de Stichting FG NL investeren in de ontwikkeling van expertise, opleidingen en specialisatie, zodat het vak zich verder kan blijven ontwikkelen en professionals zich kunnen verdiepen. Tegelijk wordt het werk nadrukkelijk met onderzoek en preventie verbonden, door inzichten uit de praktijk te benutten voor kennisontwikkeling en preventie. Forensische geneeskunde is een vak met een hoge impact op de mens, ook de professional. Daarom willen we de GGD'en met de stichting FG NL werken aan teamvorming en onderlinge verbondenheid, met voldoende ruimte voor samenwerking, intervisie en collegiale ondersteuning.

#### Verantwoordelijkheid en mandatering

De lijkschouw bij vermoeden van niet-natuurlijk overlijden is een verantwoordelijkheid van de Colleges van B&W op basis van de Wet op de lijkbezorging. In 23 van de 25 regio's hebben de colleges de uitvoering van die taak via de gemeenschappelijke regeling (GR) gemandateerd aan de GGD. De uitzonderingen zijn Rotterdam-Rijnmond en Zuid-Holland Zuid, waar de lijkschouw wordt uitgevoerd door de Stichting FARR (Forensisch Artsen Rotterdam Rijnmond).

Juridisch gezien is en blijft elk college verantwoordelijk als opdrachtgever voor de lijkschouw. Om de colleges in staat te stellen deze verantwoordelijkheid van opdrachtgever ook richting de landelijke organisatie te blijven waarmaken, wordt door de GGD'en de mogelijkheid verkend om de lijkschouw te behouden als taak die is opgedragen aan de gemeenschappelijke regeling GGD. Op die manier kunnen de colleges via het Algemeen Bestuur van de GGD toezicht blijven houden op de uitvoering. Het voorstel is dat de GGD'en vervolgens de taak - namens de colleges - (via een ondermandaat) opdragen aan de nieuwe landelijke organisatie FG NL. Voor een dergelijk ondermandaat is te zijner tijd instemming nodig van de colleges.

In de landelijke stichtingsstatuten moet t.z.t. worden vastgelegd hoe de GGD'en namens de colleges toezicht kunnen uitoefenen op de landelijke taakuitvoering en hoe de Algemeen Besturen en colleges daartoe van afdoende informatie worden voorzien.

#### Stand van zaken

Het voorstel is dat de landelijke organisatie de werkgever wordt van de professionals in dienst bij de GGD'en die de Forensische geneeskunde in de regio's uitvoeren. De overtuiging is dat we de missie en de uitvoering van de FG kunnen versterken vanuit één organisatie. Het idee is dat we vanuit de landelijke stichting nauw blijven samenwerken aan het vak en de doorontwikkeling van opleidingen en expertise met andere uitvoerende en kennispartijen en het Forensisch Medisch Genootschap. Professionals spelen een centrale rol in de vormgeving van deze organisatie. Via denktanks, werkgroepen, participatieprocessen en medezeggenschap is het de bedoeling dat er gebouwd wordt aan een manier van werken die past bij het vak en bij de mensen die het uitvoeren.

Het voorstel is om met een sterke projectorganisatie stap voor stap toe te werken naar de nieuwe situatie. Hierbij wordt voortgebouwd op bestaande samenwerking en expertise en vervolgens vertaald naar een duurzame landelijke structuur. De planning is dat er medio 2027 de landelijke organisatie er staat en dat eind 2027 ook daadwerkelijk van daaruit samen de dienstverlening wordt verzorgd.

Naast het interne spoor nemen wij als GGD Gelderland-Zuid deel aan de samenwerking binnen de Forensische Geneeskunde Kring Oost-Nederland (KON), waarin meerdere GGD'en samenwerken. Binnen deze kring bereiden wij ons gezamenlijk voor op de besluitvorming die de komende periode aan de GGD-besturen worden voorgelegd over de oprichting en inrichting van de landelijke stichting FG NL. Zo zal er gezamenlijke voorbereiding plaatsvinden op de volgende terreinen:

- afstemming met de andere GGD'en binnen de Kring Oost-Nederland t.b.v. het voorbereiden van gezamenlijke standpunten voor de DPG-raad;
- de toekomstige inrichting en governance van de stichting FG NL;
- de vertegenwoordiging van de belangen van de regio Gelderland-Zuid en Oost-Nederland binnen landelijke besluitvorming;
- de relatie met opdrachtgevers, zoals de gemeenten, het Ministerie van Justitie en Veiligheid en de politie;
- afspraken over opdrachtgeverschap, sturing en verantwoording;
- de positionering van de regionale Forensische geneeskunde binnen de landelijke organisatie;
- de impact van landelijke keuzes op de samenwerking binnen het landsdeel;
- het delen van kennis, ervaringen en aandachtspunten tussen de deelnemende GGD'en;
- het signaleren van risico's, kansen en randvoorwaarden voor een succesvolle transitie.

#### Wat we u vragen

Een toekomstbestendige Forensische geneeskunde vraagt om duidelijke landelijke regie, stabiel opdrachtgeverschap en integrale financiering van lijkschouw en forensisch medische expertise. Alleen in samenhang is 24/7 beschikbaarheid, kwaliteit en betaalbaarheid haalbaar. De voorgenomen landelijke organisatie biedt hiervoor een sterke publieke basis en versterkt de samenwerking tussen gemeenten, GGD'en, de veiligheidsketen, ministeries (J&V en VWS) en het zorgveld.

We vragen u deze landelijke ontwikkeling naar een landelijke stichting FG NL te ondersteunen, met als doel dat (ook) de inwoners van de regio Gelderland-Zuid de juiste dienstverlening krijgen als het nodig is.